

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta:

8 kr. če se tiska enkrat,
12 " " " dvakrat,
15 " " " trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija na velikem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani veljajo:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

Izhaja po trikrat na teden in sicer: v torek, četrtek in soboto.

„Slovenec“ dnevnik.

Zadnjič smo omenili, da z 11. julijem, t. j. s pričetkom pomenljive šeststoletne svečanosti in v stalni spomin na prihod presvitlega našega cesarja „Slovenec“ začne izhajati kot dnevnik. Oblika mu ostane za to leto, kakoršna je bila do zdaj, ker ne gre v sredi leta letniku spreminjati njegove velikosti. Z novim letom pa mu bomo dali več, lepšo vnanjo obliko brez povikšane cene in si po vsej moči prizadevali vravnati ga tako, da bode v vsakem oziru zadostoval željam naših bralecev in potrebam naroda slovenskega.

Odveč bi bilo obširneje razpravljati ter se zagovarjati, zakaj „Slovenca“ prestrojimo v dnevnik. Ta potreba se je že dostikrat omenjala v listu, povdarjala od posameznih in najveljavnejših gospodov naročnikov, ter se je zlasti prav očitno pokazala pri zadnjih volitvah za Kranjski deželni zbor. Konservativna stranka je najmočnejša in najštevilnejša v deželah slovenskih, nje se zvesto in trdno drži verno kmečko ljudstvo, in tudi vsak izobražen rodoljub in politikar, ki ne išče sebičnih koristi in se ne ravna po samovoljnih namenih, mora pripoznati, da je le na podlagi konservativnega programa in katoliškemu našemu narodu primernih krščanskih načel mogoče, za naš narod koristno delovati, ga vsestransko likati in mu v javnem življenju pridobiti ono veljavo, ki se čvrstemu in značajnemu in od Boga z lepimi zmožnostmi obdarovanemu narodu spodobi. Celo oni mehki ljudje, ki jim je tiho in mirno življenje čez vse ljubo, in ki zaradi ljubega miru vse potrpe in radovoljno prenašajo vse zopernosti, so sprevidili, da vedna od-

jenljivost ni prava; da dobra reč čedalje bolj peša; da stranka, ki odločno ne ravna, le spodkopuje in se v sužnost daje njim, ki jih je po številu veliko manj in ki se tudi gledé znanstvene izobraženosti ne morejo ponašati, da bi bila večina na njihovi strani.

Da ta škodljiva in pogubna popustljivost poneha, treba je pa vednega budila, treba je dnevnika, ki mlačne spodbuja, omahljive okrepčuje in jim vedno pred oči stavlja, kaj mora biti cilj in konec našega prizadevanja. S časnistvom sama na sebi slaba stranka čedalje bolj pomnožuje število svojih privržencev in ima velik vpliv na razvoj javnih zadev. To spričuje vstavoverna stranka, ki po številu svojem ni ravno tako silna, vendar pa še zdaj po spremenjenih vladnih načelih silno vpliva na naše državne razmere, ker ima večino velikih dnevnikov v svojih rokah.

To prepričanje se je čedalje bolj razširjalo tudi pri nas, in še močje, ki so prej menili, da „Slovenec“ zadostuje, ako izhaja le po trikrat na teden, spoznali so potrebo dnevnika. Mi smo čutili to potrebo že z davnej, toda zadržki so bili skoraj neodstranljivi in zato se je izvršitev dolgo, dolgo zadrževala. Tudi še sedaj je zaprek jako mnogo, in nihče jih bolj ne čuti, kakor mi sami in tisti, kteremu so znane vse naše razmere; pa — dalje jih razpravljali ne bomo.

Omenimo le, da dnevnik stane mnogo truda in denarja. Obojemu pa sami nismo kos, ampak potrebujemo vsestranske podpore. Vemo pa tudi, da nihče tako lahko ne more vzdrževati dobrega časnika, kakor ravno naša duhovščina. Ona je redno razdeljena po celi deželi in zamore toraj naj

bolj hitro in redno poročati o raznoterih dogodkih. Ona je zadostno izobražena v političnem oziru ter je gledé znanstva skoraj najglavnejši del slovenskih pisateljev. Zato pa tudi noben časnik ne more imeti tako lepih, naglih, temeljitih in zanesljivih poročil, kakor časnik, kterega se poprimejo in vzdržujejo duhovniki.

Prav lepo se toraj priporočamo vsem gospodom pisateljem po deželah slovenskih, duhovnim in neduhovnim, da bi nas blagovoljno podpirali s prav obilnimi spisi. Ni ravno treba, da bi si pri tem glavo belili z raznimi premišljavami, ampak dostikrat celo zadostuje, da nam morda samo po listnici poročajo najglavnejše dogodke svojega okraja. Zlasti pa se priporočamo svojim dosedanjim prijateljem in dopisnikom, da naj nas ne zapusté, ampak naj nas podpirajo še zdatneje, in naj nam zlasti iz večjih mest in krajev slovenskih, nemudoma poročajo raznotere novice in dogodke, ki bodo naš list storile posebno zanimiv, in našem narodu pripomogle, da bode prejemal zdrave, tečne in v vsakem oziru poštene duševne hrane.

Dnevnik pa stane tudi velik o denarja; mi dobička ne iščemo nobenega, ampak samo to želimo, da bi po svoji moči pripomogli k vsestranskemu likanju naroda slovenskega; in le edino zato smo si z mnogim trudom prizadevali vstanoviti katoliško bukvarno in tiskarno, da bi druga drugo popolnovala, druga drugi pomagala. Zato pa prosimo vse svoje dosedanje prijatelje: Naj krepko podpirajo „Slovenca“ tudi gmotno, da bode mogel tem prosteje dihati in tem bolj uspešno delati in se razvijati. Cena mu ne bo

Listek.

Dvoja vlada.

Carevanje Petra Velikega (1689—1725).

(Po Sloveju in drugih spisal J. Steklasa.)

(Konec.)

Konec severne vojske. Peter s svojim potovanjem na Francosko ni dosegel popolnoma svojega cilja, kajti tačas je Francija prijateljvala z Anglijo. Po vrnitvi v Holandijo imeli so ministri spremljajoči Petra tajne dogovore z Gercem, ki je obljubil storiti mir med Rusijo in Švedijo. Vsled tega so se začeli spomladi l. 1717 dogovori na Lofoji, enem izmed alandskih otokov med opolnomočenimi cara Petra, Brusom in Ostermanom, in Karola XII., Gercem in Gillenborgom. Tukaj je bilo vstanovljeno, da ima Rusija pridržati Liflandijo, Estonsko, Ingermanlandijo in en del Karelije, a zato pa more pomagati Švedom, da pridobe poprejšnje svoje nemške zemlje in pa Norvegijo. Avgust mora zgubiti poljski prestol ter se za kralja postaviti Stanislav Leščinski.

Ali nasilna smrt Karola XII. meseca decembra l. 1718 je pokončala vse te predloge. Švedsko plemstvo je prevzelo vladno v svoje roke, odpravilo od prestola sina stareje sestre Karolove, vojvodo Holšteinskega, a povzdignilo za kralja princea hesenskega, moža mlajše sestre, kaznilo Gerca ter sklenilo ravno protivno njegovim osnovam delati; vsled tega je bil sklenjen mir s Hanoverom, Prusko in Dansko ter obnovljena vojska z Rusijo. Ali iztrošena Švedija se ni mogla proti Rusiji dolgo braniti: l. 1719 se je carska vojska izkreala na švedske obale ter požgala dve mesti in 135 vasi; Apraksin se opustošil vse predele sedem milj od Stokholma; škoda, ktero je Švedija vsled te navale pretrpela, je znesla gotovo čez 12 milijonov; l. 1720 se je pustošenje obnovilo; konečno pa je bil 30. avgusta l. 1721 sklenjen mir v Ništadtu po poprejšnjih opolnomočnikih Brusu in Ostermanu: Švedija se je morala odreči Liflandiji, Estlandiji, Ingermanlandiji, delu Karelije in Finlandije.

Postojani cilj moskovskih vladarjev od Ivana Groznega je bil dosežen, pribaltiške obale

pridobljene za Rusijo. V Petrogradu so svetkovali ta veliki dogodjaj s plesom in drugimi zabavami, ki so trajale cel teden. 22. oktobra je bil Peter pri službi božji v Troickem soboru; po dokončanem opravilu so bili prečitani zaključki tega mira; pskovski arhijerej Teofan Prokopovič je govoril propoved, naštel slavna dela cara Petra, kteri bi se moral zaradi tega nazvati očetom domovine, imperator ter Veliki; za njim pa je spregovoril kancelar Golovkin: „Trudom in vodstvom Vašega carskega Veličanstva smo mi iz tmine neznanja na pozorišče slave vsega sveta in tako rekoč, iz nebitja v bitje izvedeni ter v društvo političnih narodov pridruženi.“ Govor ta se je skončal s kliči: „Vivat, vivat, vivat Peter Veliki, oče domovine, imperator vserusijski!“ Le-te besede so se ponovile od prisotnih v cerkvi, in zunaj nje pri glasu tromb, pavk in bobnov in streljanja iz topov in pušek. Novi imperator je odgovoril senatorjem, da se je potrebno zahvaliti z vsemi silami Bogu, ali v nadi na mir, se ne sme oslabiti bojna snaga, da ne bi država imela slične osode z grškim car-

posebno visoka, stal bo celo leto 15 gld., na pol leta 8 gld., in na četrt leta 4 gld. Ako bodemo pozneje sprevidili, da bi se dala cena znižati, se boče zgodilo, kolikor se bo dalo. Zlasti pa prosimo tiste gospode, ki so nas podpirali z vsestranskim svetom pri vstanovi katoliške tiskarne, ter nam denarno pomoč v to obetali ali sicer namenili: Naj nas ne pozabijo tudi zdaj ko so se začele nekdanje tihe želje, čedalje bolj vresničevati, da bodemo mogli začeto delo dokončati ter zadostovati zahtevam, ki jih drugi (dotični umetniki in delalci) v nas stavljajo.

Velika je toraj požrtvovalnost, ki jo tirjamo in pričakujemo od svojih prijateljev. Pa kje je kako imenitnejše delo, zlasti pa delo katoliško, ki bi se dalo izvršiti brez obilne požrtvovalnosti? Ne bomo ponavljali, kar smo pisali ali ustmeno govorili posameznim gospodom, poslednje čase snovanja vsega tega, ampak le ob kratkem rečemo: Katoliško časnikarstvo v današnjih hudih časih podpirati, gotovo ni manjše dobro delo, kakor pa zidati cerkve, ubožnice, ali vstanovljati druge take zavode, in dober članek v poštenem časniku ima dostikrat več koristi in vspeha, kakor pa izvrstna pridiga, govorena pred najodličnejšim ljudstvom. Da, še enkrat prosimo: Podpirajte nas, in pokažite svetu, da prešinjeni od gesla: „vse za vero, dom, cesarja“, premoremo vse, če le hočemo, in da nismo zadnji, kadar gre za čast in za blagor milega našega naroda slovenskega!

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. junija.

Avstrijske dežele.

Svitlega cesarja bode na *Štajarsko* spremljal tudi naučni minister Konrad pl. Eibesfeld, ker je na programu več šolskih slavnosti in tudi otvorjenje nekaterih novih šol.

Iz Zadra, 26. junija. V današnji seji deželnega zbora sta bila voljena dva začasna tajnika. Slovesno obljubo je naredilo 35 poposlancev. Potem sta bila voljena odsekov peterih udov dva odbora za pregledovanje volitev. V prvem odboru so poslanci iz mest, kupčijskih zbornic in najvišji davkoplačevalci

za pregled volitev iz selskih občin, in drug odbor je iz poslancev selskih občin pa pregleda volitve drugih volitvenih oddelkov. V obeh odborih imajo narodnjaki večino. — 26. dne t. m. je bil pri e. k. namestniku obed v slavo deželnim poslancem.

Iz Zagreba. Deželni zbor se je odložil do začetka septembra. Vzrok temu je sestava troškovnika v deželi in v bivši granici na podlagi obeh se bode predložil deželnemu zboru načrt o preosnovi uprave, primeroma skupni troškovnik.

Iz Pergine (Tirolsko). Poljedelski minister, gosp. grof Falkenhayn, je ob 2. uri popoldne iz Tridenta odšel, spremljali so ga zastopniki dotičnih oblast in strokovnjaki, ogledal je pri Ponte alto zatvornice v dolini, in še drugo, ki se ravno izdeljuje. Odtod je šel poleg Fersine v Canezza, in potem poleg struge pri otoku naprej, da ogleda pogozdovanje, ki se je pričelo pod Trassilongo, da se odvrnejo zemeljski usedi. Ob 8. uri je minister zopet prišel nazaj v Pergine. Drugi dan je ogledoval vso dolino poleg potoka Fersine. 26. t. m. zjutraj ob 1/2 4 je šel iz Pergine in je ogledal, kar je gozdarstvo tam storilo, da zagradi hudournike, vtrdi bregove in pogozdi goličave. Ko je tako ogledal vso dolino ob potoku Ferzina, šel je preko sedla Regnana v dolino Pine, da tudi vidi, kako so tam razsajali hudourniki Prusago, Sprudžo in Regnina. Pri selu Solare so hudourniki razdrli hiše, malne in žage, isto tako so razsajali pri Varda di Bedal. Gospoda ministra je povsod prebivalstvo veselo pozdravljalo in predstojniki so ga spremljevali po občinah, zvečer ob 8. uri je prišel minister zopet v Trident. Potem je bil na večer pri predsedniku deželnega kulturnega sveta. Kar se tiče varstva gozdov se nekako tako godi kakor z zboljšanjem hudodelnikov. Lože je človeka hudega varovati, kakor v hudobije pogreznjenega zopet na pravo pot spraviti. Nihče, ali vsaj malokdo se zmeni za človeka, ki nastopa slabo pot. Ko pa postane hudodelec, se svet zanj zanimiva, a navadno je prepozno. — O varstvu gozdov, o pogozdovanji se navadno govori le ta čas, kadar nastopijo velikanske nesreče. — Dokler pa tega ni, pa ljudje iz lahkomišljenosti, včasih pa tudi iz potrebe hrabe spremene v pusti kras, prav po znani basni o oslu, rekoč: da le toliko časa trava raste, dokler bom jaz živel.

Iz Budapešte, 26. junija. Minister prometa baron Kemeny je šel v četrtek v Disogyer, da ogleda železne rudnike. Minister kupčijstva grof Szechenyi je prišel iz potovanja v Budapešto nazaj.

Vnanje države.

V nekem nagovoru je senator Gradisteano očitno *rumunskemu kralju* rekel: „V kroni Vašega veličanstva manjka še trojih biserov: Banata, Bukovine in Sedmograškega; vendar upamo, da ne za zmirom“. Kralj ni nič odgovoril, pač pa starašini prijazno roko stisnil. Mi Avstrijani pa upamo, da so biseri dovolj globoko v morji avstrijske zvestobe zakopani, da jih Rumunci ne bodo v svojo krono vdelevali.

Iz Pariza. V starašinstvu je zahteval Berenger staviti interpelacijo zastran duhovnov po bolnišnicah, ki so bili od tam odpravljeni. Debato so preložili na saboto.

Kardinal Guibert je v tej zadevi pisal župnikom v Parizu, da je nova sistema hudo nasilstvo na prostost vere in vesti, ki je v konkordatu zagotovljena; vendar je treba za uboge bolnike vse storiti. Preden župniki prevzamejo službo, katera se od njih zahteva, vendar morajo zahtevati prostosti, da obiščejo bolnike vsaki čas, da zašlišijo kar bi radi.

Sv. Oče so pisali predsedniku Grevy-u, a pismo je bolj zasebno, tedaj je vlada odločila, da se pismo ne bode razglasilo. Pismo je vendar pisano v zelo zmerni obliki. Vlada, kateri se to ni vradno predložilo, ne bode odgovorila, a Grevy bode osebno odgovoril v ravno tisti obliki.

Ko bi Challemel-Lacour izstopil iz ministerstva, bode njegov naslednik Ferry, in naučni minister bode Spuller. Ako pa odstopi Tirard, bode Rajnal, denarstveni minister, in Baikaut minister javnih del.

Angleško. Kitajski poslanec je prišel iz Pariza v London, da bi nagovoril angleško vlado naj posreduje med Kitajskim in Francoskim, ker druge velevlasti bodo storile to še le potem, ko jim gre z lepim zgledom naprej tista velevlast, ki ima naj več koristi od trgovine na izhodu; nadalje pa prav z odločnostjo odbija, da bi se bila Tricon in Li-Hung-Chang porazumela o točkah, za katere njima gre navskriž. Kitajsko ne zahteva, da bi Francosko določno priznalo oblast čez Kino, marveč hoče le, da bi Francosko ne dvomilo dalje nad to pravico. Potem bode Kitajsko rado privolilo, da se pregleda pogodba l. 1874, da zadovoljno bode, da jo presoja še le ko je dovršena, ako Francosko hoče raje pogajati se s kraljem iz Anam. (Diplomatje so Kitajci, to se vidi iz vsega njih ravnanja.)

Iz Petrograda se naznanja 37. junija, da so obravnave z Rimom dovršene. Eparhije se imajo preosnovati. Vlada nadzoruje semenišča, nadčuva poučevanje v ruskem jeziku, slovstvu in zgodovini; nameščene učitelje potrjuje vlada. Pravice škofom zaradi kanonič-

stvom; mora se skrbeti za javno korist, od ktere mora narod zadobiti polahkanja.

Vojna perzijska in smrt Petra Velikega. Dokončavši evropsko vojsko začel je Peter misliti na azijsko. Že zdavnej so evropski trgovski narodi, ki so želeli imeti sloboden pot po Volgi v Kaspisko morje, do perzijske obale, dokazivali moskovski vladi, da mora biti Rusija po svojem položaju sredotočje trgovine med Azijo in Evropo, in mi smo vidili, da se je poskušala za cara Alekseja Mihajloviča v Moskvi vsredotočiti s pomočjo jamenske družbe trgovino s perzijsko svilo v Rusiji.

Peter je še l. 1716 gledal, da se najde pot vodeni iz kaspijskega jezera v Indijo; zedinivši končno baltijsko morje s kaspijskim ter utrdivši se po ništadtskem miru na obalah prvega, hotel je Peter utrditi se zdaj na obalah drugega. Spomladi l. 1722 se je odpravil Peter iz Moskve po rekah — Moskvi, Oki in Volgi v Astrahan, in v juniju je izdal proglas, da je začel vojsko s Perzijo, ker ni dobil od slabega šaha zadostenje za razalajitev, ki je bila nanešena ruskim trgovcem v Šemahi

(v Bakinski guberniji, s znamenitimi tvornicami svile. Mesto je poznano pod imenom Nove-Šemahi, ki je sezidano na mestu starega po potresu porušenega Šemahija. Ima zdaj 35.000 prebivalcev).

V juliju se je vzdignil car iz Astrahana z vojsko in brodom; v avgustu je osvojil Tarki; posle zmage nad Utemiškim sultanom Mahmudom je bil osvojen Derbent (v Dagenstanski oblasti glavno mesto, na kaspiskem morju, važno zaradi trgovine, trdnjava. Derbent spada med starinska mesta; sezidano je po predanju od Aleksandra Velikega; bilo je v oblasti Hozarev, Arapov, Turkov in Perzijancev, ali l. 1796 je ostal ruski do sedaj. Prebivalcev šteje 20.000).

Ali le-ta vspešna napredovanja so bila zaprečena pomanjkanjem hrane, ker so bile ladje, ki so vozile živež, po burji zadržane, in v bojnem večju je bilo sklenjeno za to leto dokončati pohod ter vrniti se v Astrahan, zapustivši posadko v Derbentu.

V novembru pa je odpravil Peter polkovnika Šipova, da osvoji Giljansko oblast, on sam pa se povrne v Moskvo. Vojevalo se je

vspešno tudi brez imperatorja; Šipov je premagal Perzijance pri Reštu (v Perziji); po leti l. 1722 je osvojil general Matjuškin Baku (glavno mesto bakinske gubernije [Širvana], na kaspiskem morju, z luko in trdnjavo; v okolici ima mnogo petroleja. Prebivalcev ima 15.000). V jeseni pa je poslanec Tohmasa sklenil v Petrogradu ugovor, po katerem je Peter obljubil poslati šahu vojsko proti vsem buntovnikom ter ga utrditi na perzijskem prestolju, a zato je šah odstopil Rusiji mesti Derbent in Baku z oblastmi — giljansko, mazanderansko in astratatsko.

Med tem pa so telesne sile zapuščale imperatorja. Že davno je trpel na težki bolezn, ktero so lekovite vode od raznih strani samo malo blažile, kajti Peter sam sebe ni varoval ter slabo izpolnjeval svete lečnikove. 6. januarja l. 1725 se je on pri posvečevanju vode prehladil, legel v posteljo, a ni nič več vstal. 28. januarja je Peter sklenil svoje življenje.

nega poučevanja ostajajo nespremenjene. Vlada boče odpravila vse postave, ki so bile dane l. 1860 zoper katoliško duhovščino, odpravila je vže določbo, ki je kratila škofom oblast, izpuščati iz službe duhovnike. Vodilna misel cesarske politike je: svoboda škofom v verskih rečeh, a vendar nevtikovanje pri svetnih vprašanjih.

Kolera je vže baje od meseca decembra v Bombay-u v izhodni Indiji. Mednarodni zdravstveni svet je vže baje ta čas ukazal zaprtijo, ali angleški poslanik je to zavrnil baje zavoljo trgovine. Zdravstveni svet je tudi ukazal, zaprtijo zarad mohamedanskih božjepotnikov iz Jave. Pa vse zastonj. — Božjepotniki iz Meke skoraj vsako leto zaneso bolezen iz Arabije, ker Meka in okolica je po odhodu mahomedanov kakor zasmrajen gnojnik, ki razširja bolezen na vse kraje. — Barke, pridšedše iz Egipta, ne smejo sedaj na Turškem drugam, kakor v Beirut ali v Smirno, za one na rudečem morji je odločeno pristanišče v Kufonan.

Izvirni dopisi.

Iz Gorice, 27. jun. (Volitve v velikem posestvu). Na Goriškem so menili, da se bodo letošnje volitve v deželni zbor vršile povsem mirno. Sodili so, da Slovenci in Lahi ne bodo drug drugemu nagajali, in da tudi vlada se ne bo vtikala med volilce. Ali tako upanje je sosebno Slovencem spodletelo. Da so se nam volitve v kmečkih občinah poprek posrečile, je največa zasluga volilcev samih, ki so škodo in dobiček pretehtali in vsled tega narodu na korist velik del — sami sebe premagali. Slava jim zato! Hujša pa se nam kaže od strani velikih posestnikov. Nastale so mnogotere skupine, katerih vsaka želi s svojimi kandidati prodreti. V takem za Slovence neugodnem stanju je našel naše velike posestnike hudi duh, ki deluje v našo škodo v raznih oblikah in podobah. Vlada tržaška nam nasprotuje, kjer le more, in sedaj so se združili tudi nameni Lahonov s prikrito, pa vendar očitno agitacijo tržaške vlade, da bi Slovence spravili v veliko manjšino v deželnem zboru. Lahi potrebujejo od prihodnjega deželnega zbora velike denarne pomoči, vedó pa dobro, da jo težko dosežejo, ko bi imeli Slovenci enakost glasov. Zato so Lahi veseli, da se Slovencem ponujajo kandidati, ki bi ne delovali proti tržaški vladi; obenem isti Lahi slovenskim velikim posestnikom ponujajo kandidate iz lastne laške srede, in takó je največa nevarnost, da se Lahi ne bodo trudili brezvpešno. Žalostno pa je zlasti to, da slovenski veliki posestniki ne sprevidijo vsi spletk in zanj, katere se jim nastavljajo. Veliko je temu krivo silno previdno in zvijačno postopanje in agitovanje od opisanih nasprotnih strani. Saj je pač znano, da Slovence misli in dela rad naravnost in odkrito in vsled tega ni vselej zmožen, zaslediti ovinkov in skritih potov političnih naših ne samo nasprotnikov, ampak pravih narodnih sovražnikov.

Ako se dajo veleposestniki slovenski zapeljati, trpeli bodo sami naj več, ker če se bremena po laških željah deželi pomnože, nosili bodo povečane butare, primerno v veliki meri slovenski veleposestniki v prvi vrsti.

Med volilci za slovensko veleposestvo je tudi blizo $\frac{1}{3}$ glasov izmed laških veleposestnikov. Iz tega je razvidno, da Lahi lako vplivajo na slovenske veleposestnike in da mnogoterega Slovence lahko pregovoré, če se jim potrebno zdi; ravno tako jasno je pa tudi, da Slovenci lahko sami zmagajo brez laške

pomoči, če se o pravem času zedinijo za lastne narodne kandidate.

Po vsem tem, mislimo, je res opravičeno, da se po kakoršnih potih koli vsaj en dan pred volitvami zberejo, kar je možno v polnem številu in potem na tem shodu določijo one kandidate, ki so pravi domačini, resnično vredni njih zaupanja, za katere se večina izreče. Po tej poti bo možno se rešiti, razpor v korenini zatreti, in možno je, da prodere po tem razgovoru in posvetu kak tak kandidat, ki je javno že postavljen ali kakor si bodi od kake domače skupine že nasvetovan.

Zato pa velja, da se veleposestniki dogovorijo in vse storé, da rešijo sebi čast, da poravnajo, kar se je razrešilo, in da vničijo na lastno in občo narodovo korist zvijače in nam škodljive namene naših prekanjenih nasprotnikov.

Veleposestniki na Goriškem, malokedaj ali morda nikdar se vam ni še toliko splačala pot, ki ste jo kam storili, kakor se vam splača zdaj, če n. pr. pridete že 2. namesto 3. julija v Gorico in že v ponedeljek sklenete, kako vam je složno in odločno narodno voliti v torek 3. julija. Pozabite vse zamere in pridite kot svoje dolžnosti zavestni narodni možaki v častni boj, kamor ste poklicani! Božja pomoč in volja junaška naj vas spremlja!

Iz Maribora, 27. junija. (Načrt slovesnosti o prihodu svitlega cesarja.) Čim bliže prihaja dan prihoda svitlega cesarja, tim urniše se vršijo priprave za dostojen sprejem ljubljene vladarja. Vse mesto je lepo osnaženo, hiše na novo pobeljene ali pobarvane, tlak poravnán in župan pozivlje mestjane, naj vsi dne 9. in 10. julija svoje hiše slovesno okinčajo, da bo tudi zunanje lice mesta svitlemu vladarju kazalo našo srčno vdanost in ljubezen do njega. Pri tej priložnosti je tudi župan objavil glavne točke načrta za slovesni sprejem svitlega vladarja.

Dne 9. julija zvečer ob pol šesti uri pripeljejo se cesar v Maribor in mestni zastop jih bode na kolodvoru pričakoval in pozdravil. Potem bo slovesni vhod po Tegetthofovi cesti čez grajski trg po poštni in gosposki ulici, čez glavni trg in po stolni ulici k škofiji, kder bode za cesarja stanovanje pripravljeno. Po celem potu bodo razna društva delala špalir; na Tegetthofovi cesti bode velik slavolok, pri katerem bode 56 mariborskih gospá vladarja pozdravilo in mu krasen šopek poklonilo. Od slavoloka bodo ob potu stale dekliee v raznih avstrijskih nošah in 500 belo oblečenih šolaric. Na stolnem trgu bo postavljena šolska mladina in pred škofijo duhovščina in zastopniki višjih civilnih in vojaških oblastnij. Ob 9. uri bode 400 mestjanov naredilo po razsviljenem mestu bakljado in naposled pred stanovanjem vladarjevim podoknico.

Potem se bo stolni trg od vseh strani zaprl, da se cesar ne bi v potrebnem počitku motili. Drugo jutro je na Rotvanjskem vežbališču velika vojaška parada, potem obiskovanje občne bolnišnice in v knezoškofijski palači slovesni sprejem duhovskih, civilnih in vojaških oblastnij in deputacij. Ob 11. uri bode se vpričo svitlega cesarja odkril Tegetthofov spomenik, in potem bodo cesar še obiskali vojaško bolnišnico in tovarne na koroškem kolodvoru ter se o poldne odpeljali v Ptuj.

Z Dunaja, 27. junija. (Dvestoletni spominj na srečno rešitev Dunaja iz turških

rok pa liberalni mestni očetje dunajski.) Meseca septembra bo 200 let, odkar so bili Turki pri Dunaju premagani in mesto dunajsko po dolgem obleganji srečno rešeno. Naj več zasluge imel je pri tej priliki poljski kralj Janez Sobieski, ki je s svojimi vojaki Dunaju ob pravem času prihitel na pomoč. Spodobi se, da se tako velikansk in važen dogodek o priliki dvestoletnega spomina primerno obhaja, in vsi pravi Avstrijani in zavedni katoličani so se veselili te slovesnosti, ker bi sedanje Avstrije ne bilo in bi bila tudi našim deželam ugasnila luč sv. vere ter se umaknila turškemu polumescu, ako bi bili Turki pred 200 leti v roke dobili dunajsko mesto. Pa naši mestni očetje se ne brigajo tolikanj za domače mestne, kakor za splošnje državne zadeve. Pričekali so se med seboj in z vnanjim svetom že tedaj, ko se je pretresalo, ktere osebe naj se sprejmo na spominek, ki se bode pri tej priliki napravil. Iz posebne mrznje do naroda českega in do Slovanov sploh so se dolgo upirali v spominek sprejeti tudi podoba českega grofa Kapliřa, ki je poleg Stharemburga pridobil naj več zaslug za varstvo in obrambo dunajskega mesta. Pa to jim še ni bilo dovolj; ker njih prijatli in tovariši v veliki politiki več zvonca ne nosijo, so naši mestni očetje vsi poparjeni, nobena reč jih več ne veseli, in tako so sklenili, da se bode tudi dvestoletnica 12. septembra obhajala brez posebnih slavnost. To je lepa reč, kaj tacega zamore storiti le nemško-liberalna stranka, ki si v svoji predznosti domišljuje, da bi se moglo njej podvreči vse, kar je in kar še ni.

Ta nestrpljivost se je pokazala pa še pri neki drugi priliki. V deželnem zboru so iz državnega zbora zadostno znani profesorji Lustkandel in Suess pa patron nemškega Schulvereina dr. Weitlof ropotali zarad česke šole, ki jo je ministerstvo dovolilo na Dunaji. Pa dobro jih je zavrnil vseučiliški rektor dr. Maassen. Zarad tega se je pa hudo zameril nemško-liberalnim kričaćem in judovskim časnikařem, in ker mu drugače niso mogli do živega, poslali so mu njegovi tovariši — profesorji — pismo, v katerem mu razodevajo, da se z njegovim govorom ne strinjajo. Slabi vzgled profesorjem ni ostal brez vpliva na nemške vseučilišnike, ki so nameravali Maassena sprejeti s krikom in vrišem, ko bi prišel v šolo. Naposled pa so se spametovali, ter so le profesorjem pismeno izrekli zahvalo zarad njihovega pisma do Maassena. Pa tudi profesor Maassen ni ostal dolžan svojega odgovora; poslal je svojim tovarišem pismo, v katerem jim pravi, da ni mogel odobriti vedenja, ki se ne da opravičiti, da ni mogel reči „ja“, kjer je mogel reči „ne“, da ni mogel vladnega ravnanja grajati, ki je po njegovem prepričanju postavno, da ni mogel črnega imenovati, kar je belo.

Veliko bolj kakor klerikalni Maassen liberalnim Dunajćanom dopade profesor Beer, ki se je posebno odlikoval v državnem zboru kot nasprotnik nove šolske postave. Nekateri njegovi tovariši so mu hoteli iz hvaležnosti nakloniti čast rektorjevo na tukajšnji tehniki, pa so ostali z njim v manjšini in je bil izvoljen profesor Bauer.

Domače novice.

(Više rede) bodo letos škof v svoji domači kapeli delili: 5. julija subdijakoniat, 6. julija dijakoniat, in 7. julija presbiterat, ali mašnikovo posvečevanje.

(Oznamilo.) Njih e. k. apostoljko Veličanstvo bodo pri svoji navzočnosti v Ljubljani 13. julija t. l. ob 10. uri ljudem dovoljevali pristop k zaslišanju. To se naznanja s tem pristavkom, da osebe, ki se za to oglašajo zapisuje dvorni tajnik najviše kabinetne kancelije gospod Pavel pl. Gussich, ki bode sprejemal takšna oglaševanja v vladnem poslopiju na lantovžu (Landhaus) začeni od 10. julija t. l.

V Ljubljani 26. junija 1883.

C. k. deželno predsedništvo za Kranjsko.

(Vabilo.) K slavnostni predstavi v deželnem gledišči 12. julija bodo imeli pristop le povabljeni, tóraj se vsi p. i. gospodje vlastniki lož, oziroma njih stalni zakupniki vljudno vabijo, da se zastran pogovora v ti zadevi snidejo 2. julija t. l. v pisarni deželnega odbora (v reduti). Pisarna bode v ta namen imenovanega dne odprta od 10.—12. dopoludne in od 3.—5. popoldne. — Na posestnike lož, ki bi ne vtegnili priti, oziroma na njih stalne zakupnike, bi se ne moglo ozir jemati, ko se bodo izdajala povabila k slavnostni predstavi.

Od kranjskega deželnega odbora.

(Čitalnična okna) se bodo jutri v nedeljo ob enajstih dopoludne za porabo pri cesarjevem vходу prepustila njim, ki jih bodo najboljše plačali. — Na nekdanj Schnallenwirtovem prostoru pa bodo postavili lesene odre s sedeži, ki se po 2 gld. za bakljado dobivajo pri g. Tillu v Špitalskih ulicah.

(Kdor hoče sedež ali prostor dobiti pri vходу presvitlega cesarja) v sredo ob 5 popoldne naj se oglašja pri g. Till-u, Špitalske ulice. Tribüne ali oder bode napravljen poleg kazine in bode veljal za osobo po 2 gld. pri vходу; isto toliko pa zvečer pri bakljadi, ki bode ob 8. zvečer.

(K predstoječi deželni razstavi.) Odsek za razstavo razpošilja razstavljalcem sledeče pismo: „P. n. Vsi oni p. n. gospodarji v razstavo poslani živine, ki pošljejo tje mlečne krave, se prosijo, da vstopijo v za čas razstave osnovano mlekarsko zadrugo, katera bo za poduk in poskušnjo izdelavala surovo maslo in ga za skupni račun deloma prodajala v za to prevzeti poskušalnici razstave, deloma vnanjim kupcem. Kar se strži po zadrugi, razdelilo se bode po sklenjeni razstavi med družbeniki po razmeri sprejetega mleka. — Tudi vabimo p. n. razstavljalce osebno vdeležiti se pri poskušnjah, ki bodo v razstavi z raznovrstnimi pinjami, pa tudi druge gospodarje k vdeležbi spodbujevati.

Odsek za razstavo“.

(Vožnina za deželno razstavo in k slavnosti) je južna železnica prav izdatno znižala, namreč: za vožnjo sèm ter tje od bikov, krav, telic nad 170 kil, in pitanih volov po 1.58 kr. (nekaj nad 1½ kr.), za teleta kot tovarno blago po 0.79 kr. v papirnatem denarju od repa in kilometra z všteto manip. pristojbino vred. — Spremljevalci živine plačajo v 3. razredu polovico navadne vožnine. — Vožnina za stroje in orodje, namenjene v razstavo, znižana je na polovico, pa tako, da se vožnina v razstavo plača vsa, iz ravstave v zalogo razstavljavčevu nazaj pa se prepelje neprodano orodje in stroji zastonj. — Znižanje za živino in spremljevalce velja počeniš z dnem 10. julija in neha z dnem 18. julija, za stroje in orodje pa se prične s 25. junijem in neha s 15. avgustom. — Za osebe je znižana vožnina na

postajah od Zagorja do Trsta, Abacija—Metulje—Št. Peter, in s Kormina do Nabrežine v Ljubljano in nazaj za 50% od dne 11. do 15. julija.

(Prihodna seja deželnega zbora Kranjskega) bo 11. julija. Na dnevnem redu je tretje branje adrese do presvitlega cesarja in podpis njen.

(Slikar g. Wolf) je te dni dovršil krasno opresno podobo na vnanji steni šenklaščke cerkve tikoma stranskih vrat. Podoba je natančno izdelana po prejšni, ki jo je bil naslikal slavni Quaglia, kateri je stolnico okinčal s podobami tudi od znotraj, ter nam predstavlja angela Gabriela, ki je Mariji čiščenje prinesel ter ji naznanil, da bode Sinu Božjega rodila. Razun angela in Marije nahaja se na sliki tudi oseba Boga Očeta in pa podoba Svetega Duha, ki so vsaka za-se res mojsterski osnovane in krasno izdelane. Da bo vnanja stena stolnice dovršena, treba je le še ene reči, namreč kamenite podobe v doblino vrhu ravno kar dovršene nove podobe, poleg ktere stojite od g. Zajca narejeni kameniti podobi sv. Mohorja in Fortunata. Na vrhu bi se lepo podajala podoba sv. Jožefa, patrona dežele Kranjske, in neki častivec njegov je kot prvi dar obljubil za-njo 10 gld., ako bi ga hotli še drugi posnemati in s prostovoljnimi darovi pripomoči, da bi se odpravila ta pomanjkljivost.

(Nesreča.) V četrtek po 6. uri popoldne se je mnogočislani Poljski učitelj g. Blaž Kuhar, gredeč iz Ljubljane ponesrečil. Ob zavinjku na šentpeterski most, na doljnih Poljanah, se je konj splasil. Voz je treščil v železno ograjo tam stoječega znamenja; nekemu bolj priletnemu možu je železna ostrina čelo prederla; vozniku se je noga zlomila, g. učitelj močno poškodoval, a neki ženski tudi na tistem nesrečnem vozu sedeči se baje razun prestanega strahu drugega ni zgodilo.

(Ogenj.) Sinoči ob 11. uri nam je strel z grada naznanjal, da nekje blizo mesta gori. Pogorela je neka hiša med Zgornjo Šiško in Kosezem.

Današnje številko z naznanilom dnevniku pošiljamo mnogim rodoljubom ter se prav vljudno priporočamo za obilno naročevanje.

Razne reči.

— Goriškim velikim posestnikom se od pomnoženega volilnega odbora za volitev v velikem posestvu, ki se bo vršila v torek 3. julija priporočajo ti-le kandidatje: 1. Franc Povše, vodja kmetijske šole in veliki posestnik v Gorici; 2. dr. Jožef Juvančič notar in veliki posestnik v Tolminu; 3. Andr. Kocijančič, veliki posestnik v Podgorji. Od kupčijskih zbornic so bili 28. t. m. izvoljeni: V Gorici Viljem pl. Ritter in Janez Gasser, v Korminu baron Locatelli, v Rovinji: Filip Ivančič in Nikolaj Debello. — Vse veleposestnike slovenske pa odbor vljudno vabi, da pridejo 3. julija pred volitvijo v goriško čitalnico, da se zarad potrebnih reči dogovoré.

— V Mariboru se je na večer praznika sv. ap. Petra in Pavla začela razstava cerkvene obleke v stolnem farovžu ter si jo v petih dneh vsaki lahko ogleda.

— Duhovske spremembe v lavantinski škofiji: Prestavljen je č. g. Ferd. Šoštarč v Ljutomer, č. g. Čurin gre zopet za duh. pomočnika k sv. Križu na Murskem polji.

Umrli so:

23. junija. Marjana Marolt, gostija, 69 let, starost. — Janer Glaser, čevljar, 19. let. plč. tuberkuloza. 24. junija. Jakob Ambrož, gostič 67 let, mertud v možganih.

Eksekutivne dražbe.

2. julija. 3. e. drž. pos. Jožef Mikolič, urb. št. 133/4—1361 pod Ribnico, 985 gl. Ribnica. — Prosto-voljna dražba zemljišča urb. št. 48 fol. 41 pod Klevež občine Svur — Mokronog.

3. julija. 1. e. džb. pos. mld. Frane Florjančevih dedičev iz Ločne 637 gl. Rudolfovo. — 2. e. džb. Zapuščina Jakoba Puhar iz Kranja 900 gl. Kranj.

Prečastiti gg. duhovniki,

ki potrebujejo posebnih

klobukov

o nazočnosti presvitlega cesarja, naj blagovolijo jih takoj naročiti; ker takih klobukov nimamo v zalogi, ampak bodo še le po naročilu izdelani.

A. Pribošič,

v gledališčini i ulicah št. 6.

Brevirjev

za potujoče duhovnike

imamo zdaj mnogo v zalogi in sicer večje in manjše oblike, z večimi ali manjšimi črkami, kakor je komu bolj primerno.

Zlasti je priporočila vreden:

Torinski brevir

v prav mali obliki (12/8 cm. velikosti in 1½ cm. debelosti) velja glavni del vezan v šagrin-usnji z zlato obrezo (berila de tempore et festis S. pa v sošitkih za prilogo po potrebi) le 7 gld. 20 kr.

Ravno tak v bisam-usnji in atlas-židi jako lično vezan 12 gld.

Le na Francoskem je prodano Torinskega brevirja čez 8000 iztisov, koliko po Laškem, Nemškem, in drugod nam ni znano. Res za dobre oči ne more nič bolj priličnega biti.

Za slabše oči je boljši (2)

Manz-ov brevir

v enem zvezku in sošitkih, pa tiskan v osmerki. Velja v ovčjem usnji z rudečo obrezo le 6 gld.

Za mnoga naročila se priporoča

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Lampijoni.

Izbrana zaloga 25 komadov, s posebno živimi učinki gl. 3.50, 5.—, 8.—.

Izbrana zaloga, ki obsega 50 komadov, zelo fine sestave, gld. 6, 9, 15.

Svetilnice z zračnimi prikazi (patentirane)

komad po 30, 35, 40 kr.

Zračni baloni najnovejše sestave iz svilnatoga papirja po 40 kr., 65 kr., gl. 1.—, 1.20, 1.75, 2.25, 3.— za komad.

Velikanski zračni baloni 3 metre visoki in s kotlom gl. 6 do 8.

Umetalni ogenj na vrtu v odbrani zalogi po naročilu za pošiljatev pripravljen v 48 urah gl. 5, 10, 15, 20, 25, 50, 100.

Posamezni komadi umetnega ognja po cenilniku.

Stvari za ozališavo po vsaki ceni.

Posamezni cenilniki se pošiljajo zastonj in franko.

Edvard Witte,

Dunaj, I. Kärntnerstrasse 59.

Telegram: Naslov: Witte, Kärntnerstrasse, Wien. (5)

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.